

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Rudolfa Čirča a sudcov JUDr. Evy Sakálovej a JUDr. Ivana Machyniaka v právnej veci žalobcu **R. P.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. J. H., advokátom so sídlom v B., proti žalovaným **1/ A. P. S. s.r.o.**, so sídlom v B. a **2/ A. P. B. s.r.o.**, so sídlom v B., zastúpenej JUDr. A. B., advokátom so sídlom v B., o **zaplatenie 250 000,-- Sk s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp.zn. 8 C 264/98, o dovolaní žalobcu a žalovanej **2/** proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 19. apríla 2007 sp.zn. 6 Co 262/05, 6 Co 337/06 a 6 Co 338/06 rozhodol

t a k t o :

1/ Dovolanie žalobcu **z a m i e t a .**

2/ Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 19. apríla 2007 sp.zn. 6 Co 262/05, 6 Co 337/06 a 6 Co 338/06 vo výroku o trovách konania žalovanej **2/** **z r u š u j e** a vec mu vracia v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou podanou 18.9.1998 na Okresnom súde Bratislava V sa žalobca domáhal (pôvodne len voči žalovanej **1/**) náhrady škody, ktorá mu mala vzniknúť tým, že v mesiaci október 1995 ponechal svoje osobné motorové vozidlo zn. M. v značkovej opravovni žalovanej **2/** na vykonanie opravy a po uplynutí času opravy mu vozidlo nebolo vrátené z dôvodu, že sa v opravovni nenachádza. Náhradu škody žiadal priznať v sume 250 000,-- Sk

(predstavujúcej kúpnu cenu vozidla) vrátane 17,6 % úrokov z omeškania od 12.10.1995 až do jej zaplattenia.

Okresný súd Bratislave V rozsudkom z 30. marca 2005 č.k. 8 C 264/98-113 v spojení s doplnčacím rozsudkom z 30. mája 2006 č.k. 8 C 264/1998-136 uložil žalovanej 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi 250 000,-- Sk so 17,6 % úrokmi z omeškania od 12.10.1995 až do zaplattenia a náhradu trov konania 53 386,-- Sk na účet jeho zástupcu JUDr. J. H.. Voči žalovanej 1/ žalobu zamietol a nepriznal jej náhradu trov konania. Takto rozhodol poukazujúc na výsledky vykonaného dokazovania, z ktorého vyvodil záver, že v zmysle ustanovenia § 421 Obč. zákonníka je daná zodpovednosť žalovanej 2/ za škodu spôsobenú nevydaním veci zverenej na opravu. Uplatnený nárok nepovažoval za premlčaný z dôvodu, že žalobca sa o škode a o tom kto za ňu zodpovedá (o osobách, ktorým bolo vozidlo vydané) dozvedel až 26.9.1996 z uznesenia OR PZ B. X.

Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd na odvolanie žalovaných rozsudkom z 19. apríla 2007 sp.zn. 6 Co 262/05, 6 Co 337/06 a 6 Co 338/06 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu aj voči žalovanej 2/ zamietol a nepriznal jej náhradu trov konania. Zároveň rozhodol, že prvostupňový rozsudok sa vo výroku o trovách konania žalovanej 1/ potvrdzuje a že sa tejto žalovanej nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav, no vec neposúdil správne po právnej stránke a to v súvislosti so vznesenou námietkou premlčania zo strany žalovanej 2/. Na rozdiel od súdu prvého stupňa bol toho názoru, že došlo k premlčaniu práva žalobcu, preto ho nemožno priznať. Poukázal pritom na skutkové zistenia, z ktorých vyplynulo, že žalobca sa o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, dozvedel už dňa 11.10.1995 (v tento deň si bol prevziať vozidlo z opravy), ale právo na náhradu škody uplatnil voči žalovanej 2/ na súde až 1.3.2000 (keď na pojednávaní pred súdom prvého stupňa navrhol, aby súd pripustil prístupenie žalovanej 2/ do konania), teda po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej doby, ktorá uplynula 11.10.1997. Nepriznanie náhrady trov konania žalovanej 2/ odôvodnil len odkazom na dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 150 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalobca i žalovaná 2/. Žalobca podal dovolanie proti zmeňujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bola žaloba aj voči žalovanej 2/ zamietnutá. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil

a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vyčítal odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie veci v otázke premlčania uplatneného práva. Poukazoval na správnosť záverov súdu prvého stupňa v tejto otázke. Žalovaná 2/ napadla dovolaním výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým jej nebola priznaná náhrada trov konania. Žiadala ho v tomto výroku zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Namietala nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu v tejto časti, keď z jeho dôvodov nebolo zrejmé, prečo nebolo možné rozhodnúť o trovách konania podľa zásady úspechu v spore v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu oprávnenými osobami (účastníkmi konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 veta pred bodkočiarkou O.s.p.) a dospel k záveru, že zatiaľ čo dovolanie žalobcu nie je dôvodné, dovolanie žalovanej 2/ je opodstatnené.

Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. viazaný uplatneným dovolacím dôvodom; z úradnej povinnosti skúma iba vady uvedené v § 237 O.s.p., a iné vady konania len vtedy, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Pokiaľ ide o dovolanie žalobcu, vady v zmysle § 237 O.s.p. a iné vady konania však neboli ním namietané a vo vzťahu k rozhodnutiu vo veci samej zo súdneho spisu ani nevyplývajú. Dovolací súd preto skúmal správnosť napadnutého rozsudku z hľadiska žalobcom uplatneného dovolacieho dôvodu, a to právneho posúdenia veci odvolacím súdom v otázke premlčania uplatneného práva na náhradu škody.

Každý, kto od iného prevzal vec, ktorá má byť predmetom jeho záväzku, zodpovedá za jej poškodenie, stratu alebo zničenie, ibaže by ku škode došlo aj inak (§ 421 Obč. zákonníka).

Právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až § 110 Obč. zákonníka). Na premlčanie prihliadne súd len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať (§ 100 ods. 1 Obč. zákonníka).

Právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá (§ 106 ods. 1 Obč. zákonníka).

Obsahom citovaného ustanovenia § 421 Obč. zákonníka je zvláštna skutková podstata objektívnej zodpovednosti za škodu. Tento prípad zvláštnej zodpovednosti predpokladá existenciu záväzkového (zmluvného) vzťahu, na základe ktorého je subjektu, ktorý odovzdáva hnutelnú vec, poskytované určité plnenie. Ďalším nevyhnutným predpokladom zodpovednosti je prevzatie veci. Prevzatím veci treba rozumieť jej fyzické odovzdanie. Nie je rozhodujúce, či ide o vec, na ktorú sa priamo vzťahuje plnenie z daného záväzkového právneho vzťahu (napr. auto na opravu), alebo či ide o vec, ktorá má byť použitá na plnenie záväzku. Ide o zodpovednosť za výsledok, ktorá sa odvíja od existencie záväzkového vzťahu medzi jeho účastníkmi, na základe ktorého bola vec odovzdaná. Obvykle ide o odovzdanie veci do opravy, ku ktorej sa zhotoviteľ zaviazal. Zhotoviteľ zodpovedá za škodu podľa § 421 Obč. zákonníka druhému účastníkovi zmluvného vzťahu. Nie je rozhodujúce, či osoba, od ktorej bola vec prevzatá, je alebo nie je jej vlastníkom. Poškodeným (oprávneným subjektom) je osoba, s ktorou bol záväzkový právny vzťah typicky na základe zmluvy uzavretý. Subjektom zodpovednosti je osoba (fyzická alebo právnická), ktorá vec za účelom splnenia svojho záväzku prevzala. Keďže ide o objektívnu zodpovednosť, nevyžaduje sa zavinenie na strane subjektu plniaceho záväzok. Bez právneho významu je okolnosť, ako k poškodeniu, strate alebo zničeniu veci došlo. Jediným liberačným dôvodom je preukázanie, že ide o škodu, ktorá by nastala aj inak, teda aj v prípade, že by k prevzatiu veci nedošlo. Pod stratou veci v zmysle uvedeného ustanovenia treba rozumieť prípad, keď dlžník nemôže vec vydať, lebo nevie, kde sa vec nachádza alebo či vôbec ešte existuje.

Citované ustanovenie § 106 ods. 1 Obč. zákonníka upravuje pri práve na náhradu škody dvojnásobnú subjektívnu premlčaciu dobu, ktorá plynie odo dňa, keď sa poškodený dozvie o vzniklej škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Poškodený sa dozvie o tom, kto za škodu zodpovedá, v okamihu, kedy preukázateľne získal informáciu o okolnostiach vzniku škody, ktoré mu pomôžu urobiť si dostatočne pravdepodobný úsudok o tom, ktorá konkrétna osoba za škodu zodpovedá.

V prejednávanej veci zo skutkových zistení vyplývajúcich z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa bolo nepochybné, že žalobca uzavrel so žalovanou 2/ zmluvu o oprave veci (osobného motorového vozidla) a že o tom, že vozidlo mu nemôže byť vydané, sa

dozvedel dňa 11.10.1995, kedy sa dostavil k jeho prevzatiu a bolo mu oznámené, že sa v opravovni nenachádza. Týmto okamihom získal informáciu o tom, že mu vznikla škoda (vozidlo mu nemohlo byť vrátené do jeho dispozície) a že za ňu zodpovedá žalovaná 2/, ktorá vozidlo prevzala do opravy. Nemožnosť vrátenia veci žalobcovi z dôvodu, že táto sa u žalovanej 2/ nenachádza, pričom nedošlo k jej poškodeniu ani zničeniu, sa totiž rovná strate veci. O zodpovednom subjekte žalobca nemal pochybnosti, čo napokon vyplýva aj zo samotnej žaloby, v ktorej výslovne uviedol, že je v právnom vzťahu so žalovanou 2/ a nie s osobami, ktorým vozidlo bolo vydané, a o ktorých sa dozvedel až neskôr. Odvolací súd preto správne konštatoval, že dvojročná subjektívna premlčacia doba na uplatnenie práva na náhradu škody proti žalovanej 2/, voči ktorej bolo právo uplatnené 1.3.2000 (žiadosťou o jej prístupenie do konania), uplynula žalobcovi 11.10.1997 a správne žalobu pre premlčanie práva zamietol. Premlčanie práva by bolo potrebné konštatovať aj v prípade, ak by za uplatnenie práva voči žalovanej 2/ malo byť považované už písomné podanie žalobcu doručené prvostupňovému súdu 25.5.1999, v ktorom upresnil označenie pôvodnej žalovanej 1/ na žalovanú 2/. Pokiaľ je právo na náhradu škody premlčané, súd žalobu zamietne aj v prípadoch, v ktorých ešte nie preukázaná zodpovednosť za škodu alebo výška škody. Preukazovanie jednotlivých predpokladov zodpovednosti a najmä výšky škody (závislej napr. od toho či vec existuje) by za týchto okolností bolo totiž z hľadiska procesnej ekonomie nevhodné.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu smerujúce proti správne rozsudku odvolacieho súdu zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

Za opodstatnené však považoval dovolanie žalovanej 2/ smerujúce proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým jej nebola priznaná náhrada trov konania. Prípustnosť a zároveň dôvodnosť jej dovolania proti výroku o trovách konania, majúcej povahu uznesenia, bola daná vadou konania vyplývajúcou z § 237 písm.f/ O.s.p., t.j. odňatím možnosti konať pred súdom spočívajúcim v nedostatočnom odôvodnení tohto výroku. Nepriznanie náhrady trov konania úspešnej žalovanej 2/ odôvodnil odvolací súd len odkazom na dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 150 O.s.p. bez toho, aby uviedol v čom konkrétne tieto dôvody majú spočívať. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiadava i so špecifickými námietkami účastníka. Porušením uvedeného práva sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia právom

predvídaným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov a teda sa mu odníma možnosť konať pred súdom. Dovolací súd preto rozsudok odvolacieho súdu vo výroku o trovách konania žalovanej 2/ zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd aj o trovách dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. októbra 2008

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová